

PASAULIO ANYKŠTĖNŲ BENDRIJOS LAIKRAŠTIS KIEKVIENAM, LAIKANČIAM SAVE ANYKŠTĖNU

Šventenybė tos akimirkos

Irena Andrukaitienė
Nepriklausomybės Akto signatarė

Prieš 18 metų, 1990 m. kovo 11-ąją, likimas ir Anykščių krašto žmonių valia lėmė man būti ten, kur buvo priimti istoriniai sprendimai, atvėrė Lietuvai laisvės kelią.

Atmintis saugo tų dienų akimirkas kaip šventenybę.

Rodėsi, kad priimant Lietuvai svarbiausius dokumentus tądien dalyvavo ne tik Aukščiausiosios Tarybos deputatai, bet ir visi, kas posėdžių salėje ar susirinkę prie Aukščiausiosios Tarybos rūmų širdimi buvo su mumis.

Kovo 11-ąją priimamas įstatymas ar nutarimas buvo ne tik juridinė formulotė, kiekvienas žodis buvo šventas ir brangus. Aukščiausiosios Tarybos pirmininko, pavaduotojų rinkimai buvo ne vien formalūs veiksmai, jie prilygo ritualui, o užsienio korespondentai, kurių buvo pilna Aukščiausiosios Tarybos rūmuose, kiekvieną priimtą sprendimą transliavo pasauliui.

1990 m. kovo 11 d. „Sunday Times“ praneša: „Lietuva – ant nepriklausomybės

paskelbimo slenkščio“. Laukdami svarbiausio posėdžio korespondentai klausinėjo mūsų: „Ar tikrai šį vakarą skelbsite nepriklausomybę?“, „Ar nebijote Maskvos?“, „Ką darys Lietuva, jeigu Maskva puls?“

Posėdžių salėje tą dieną dar tebebuvo sovietinė simbolika: kabojo didžiulis – per visą sieną nuo pat lubų iki apačios – LTSR herbas, ant tribūnos – irgi tas pats.

Priėmus įstatymą „Dėl valstybės pavadinimo ir herbo“, sovietinį pjautuvą ir kūjį palengva uždengė į viršų kylanti paprasčiausia drobė ir rodėsi, kad tai – magiškas veiksmas, užveriantis praeitį visiems laikams. Salėje skambėjo džiaugsmo šūksniai, nes grąžinome savo šaliai tikrąjį jos vardą ir valstybės simbolius. Tremtinė Jadvyga Bieliauskienė, per visus tremties metus išsaugojusi Vytį, jį padovanojo Aukščiausiajai Tarybai.

Tuo pat metu lauke nuo Aukščiausiosios Tarybos pastato nuplėšiamas senasis herbas. Režisierius Jonas Jurašas (sovietiniais laikais tapęs *persona non grata* Lietuvoje) su Kauno Sąjūdžio tarybos nariu Jurgiu Oksu įneša buvusios LTSR ženklą į Aukščiausiosios tarybos rūmų fojė ir paguldo ant grindų – kaip kovos trofėjų po mūšio.

Lietuvos laisvės lygos vadovas Antanas Terleckas, pasilipęs ant kopėčių, senojo herbo vietą uždengia drobe, kurioje – stilizuotas Vytis. Susirinkusiųjų prie Aukščiausiosios Tarybos plakatuose –

Alfredo Motiejūno nuotrauka

žodžiai „Neleisime žeminti Lietuvos“, „Sudie, SSSR“.

Ta diena, atrodė, bus begalinė. Niekas neskaičiavo valandų. Atėjo svarbiausia akimirka – Lietuvos Respublikos Akto „Dėl Lietuvos Nepriklausomos valstybės atstatymo“ priėmimas. „Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba, reikšdama Tautos valią, nutaria ir iškilmingai skelbia, kad yra atstatomas 1940 metais svetimos jėgos panaikintas Lietuvos Valstybės suvereninių galių vykdymas, ir nuo šiol Lietuva vėl

Tęsinys 2 psl.

„Velykos – Priskėlimo tikrovė...“

Justas Jasėnas

Anykščių Šv. Mato parapijos vikaras

Gimiau prieš 25 metus Panevėžio rajone prie gražios Juodos upelės. Jau vaikystėje pa-

Rasos Bražėnaitės nuotrauka

mėgau gražų ir gaivinantį poezijos žodį, dalyvaudavau skaitovų konkursuose, visuomeniniame - kultūriniame gyvenime. Žodžiu, maišydavusi kur reikia ir kur nereikia. Baigiau humanitarinę Panevėžio Vytauto Žemkalnio gimnaziją. Čia praleisti metai tikrai brangūs – pamokomis, susitikimais, vaidinimais. Gera, kad teko ilgai suktis bendraminčių ratelyje su poezija, dainomis, svarstymais ir galvojimais apie gyvenimą, apie tai, ką jauna širdis gali nuveikti šiame kelyje. Vėliau išvykau į studijas Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijoje. Pašaukimo keleliu lydėjo Miežiškių klebonas Kostas Balsys. Nevertė, nepriekaištavo, bet tyliu pavyzdžiu, darbais skiepijo meilę maldai, mokė susitikti ir būti su žmonėmis Dievo akivaizdoje.

Seminarijos metais visą laiką skyriau kultūrai, menui, susitikimams su ligoniais, benamiais, kaliniais. Ne iš storų knygų, bet būtent iš šių žmonių daugiausia sužinojau apie

Tęsinys 2 psl.

Sveiki sulaukė Velykų Švenčių!

Iš Danguolės Jonaitienės kolekcijos

„Velykos – Prisikėlimo tikrovė..“

Atkelta iš 1 psl.

gyvenimą. Branginu ir saugau šią patirtį kaip brangakmenį. Praėjusiais metais baigiau studijas, o liepos 14 - ają Panevėžio Kristaus Karaliaus katedroje buvau pašventintas kunigu. Praėjo keletas dienelių – gavau paskyrimą į Anykščius. Rugpjūčio 5 –ąją miesto šventovėje pirmą kartą aukojau šv. Mišias.

Gera gyventi Anykščiuose. Džiaugiuosi, kad čia dar gyva kultūra, gyvas žmogiškumas, vertybės ir tradicijos. Žmonės nesu svetimėje. Tai teikia tikrai gražią viltį. Pati gamta gydo ir leidžia žmonėms gyventi kartu, gyventi žmogiškai. Čia dar gyva didžiųjų Anykštėnų dvasia. Gal todėl ir norisi pasitempti, įprasinti dienas darbais ir susitikimais. Gyventi tiesiog čia ir dabar.

xxx

Velykų ryto varpai
Skausmo nebėr
Tiek vietos žingsniams
Ir dabarčiai

Velykų ryto giesmė
Brenda pavasaris
Švelniai užgauna akis
Prisikėlimo tikrovė

Velykų ryto malda
Gaiviai tikroviška
Jauduliu plaka širdis
Dar gyvensim

xxx

Žiūrėjau visą amžinybę
Kolei ėmė graužti
Akis polaidžio upėse
Pritvinkęs laikas

Šventenybės akimirkos

Atkelta iš 1 psl.

yra nepriklausoma valstybė“. Valstybė, už kurios tapsmą balsavo 124 deputatai iš 133. (6 susilaukė, o 3 buvo išvykę į Maskvą).

Perskaičius Aktą posėdžių salėje ilgai aidėjo plojimai kylant didžiulei trispalvei. Aukščiausios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis pasakė: „Mes esame labai laimingi, kad Lietuva yra jau laisva savo dvasia ir tikrovėje“.

„Lietuva jau laisva!“, „Latvija bus laisva!“, „Estija bus laisva!“ – susikibę už rankų su džiaugsmo ašaromis ir šypsenomis skandavo visa Aukščiausioji Ta-

Neberašysiu eilėraščių
Sunkiai eina pėdos
Per ištinusį molį
Tiek amžių jau mintą

Prakalbų nebereikia
Ir lozungai tūno pavargę
Taip žydi jazminai
Taip žydi taip skauda

Praėjusios dienos pasakė
Sielos kertėje beldžiasi rytas
Noriu namo jazminams žydint
Prigeso nukritusi ašara

xxx

Vieniša obelie
Styranti niekieno žemėse
Palaimink liną
Kuris nežydės mėlynai

Vieniša obelie
Įleidus šaknis nežinion
Aplėbki linus kaip ir beržus
Kurių nemylėt negali

Vieniša obelie
Apsigobus laiko skarom
Paaukoki lino gijas
Šventėms margo laikino
džiaugsmo

Vienišoji seserie
Mirštanti staugiančiuos tyruos
Palaimink mane keistąjį sūnų
Šios žemės beteisį

Vienišoji seserie
Gimdanti tylinčius kūdikius
Neišduok nesvarbios paslapties
Tik palaimink ir išlydėk

Iš Danguolės Jonaitienės kolekcijos

ryba – ir deputatai, ir posėdžio svečiai.

Kovo 12 d. Lenkijos „Solidarumo“ narys Adomas Michnikas „Gazeta wyborcza“ pirmajame puslapyje pasakys apie Kovo 11-ąją: „Džiaugsmas – pirmas aplankęs jausmas. Džiaugiamės už jus, broliai lietuviai“. Sveikino „Solidarumo“ lyderis, būsimasis Lenkijos prezidentas Lechas Valensa.

Lietuvą supras ir palaikys pasaulio visuomenė, tik neskubės tų šalių vyriausybės. O Kremliaus pirmoji reakcija, gavus Kovo 11-osios teisinius aktus, bus tokia – SSRS AT pirmininkas Michailas Gorbačiovas pasakys: „Manau, kad šis sprendimas yra neteisėtas ir negaliojantis“. Ir pridės, kad šio veiksmo (Kovo 11-osios Akto) padariniai bus skaudūs. Jei ji (Lietuva) bandys atsiskirti nuo SSRS, praras dalį savo teritorijos.

Aukščiausioji Taryba, suprasdama

tarptautinės bendrijos palaikymo svarbą, kovo 12 d. kreipiasi į pasaulio tautas tikėdamasi „... broliško solidarumo ir paramos“.

Kovo 17 d. Aukščiausioji Taryba priima kreipimąsi į demokratinių valstybių vyriausybes: „Svarbus politinis ir moralinis paramos ženklas būtų pripažinti Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos 1990 kovo 11 d. įstatyminius aktus bei nutarimus ir naująją Lietuvos vyriausybę. To prašome ir iš anksto dėkojame“.

Bet šios paramos dar teks palaukti. Pirmoji tai padarys Islandija. Ir tik po to, kai bus pereiti visi išbandymai, politinė izoliacija, ekonominė blokada, nuolatinis įtampų kurstymas šalies viduje, Sausio 13-oji, jau po Maskvos pučo – sulauksime ir kitų valstybių pripažinimo.

Lietuva atsilaikė. Ji yra. Ir bus.

MANO ŠIRDIES RŪPESTIS

Albina Šlikaitė-Stravinskienė

Gimiau ir užaugau Anykščių rajono žemėje, dabar esu jau pensininkė. Nutariau „išgelbėti“ savo gimtąjį Rundžių kaimą nuo išnykimo nors popieriuje, nes iš tiesų jis labai apnykęs. Turiu jau beveik 100 puslapių teksto su viltimi, jog šis mano darbas pasieks finišą. Viltis mane įkvepia toliau gilintis į faktus ir rašyti, kol turiu sveikatos ir retkarčiais sutaupau pinigų kelionei į Vilniaus, Utenos archyvus.

Gaila, kad šio darbo ėmiausi per vėlai – mažai beliko senųjų Rundžių gyventojų, žinančių ką nors apie senovę. Svarbiausia – nebeliko mano beveik šimtamečio a. a. tėčio, kuris iki mirties turėjo nepaprastą atmintį. Jis paliko daug užrašų, kuriais pirmiausia ir rėmiausi pradėdama rašyti.

Šio darbo imtis mane paskatino sumanyti surinkti savo išsibarsčiusios giminės atžalas ir sukurti mūsų genealoginį medį. Kai jį „išauginau“ iš 700 kraujo ryši turinčių giminių, apėmusių 8 kartas, pamačiau, kad jis sujungė didesnę dalį Rundžių gyventojų, nes jie šeimas kūrė daugiausia tarpusavyje. Tad ir visi Rundžiai yra vienas didelis giminystės ryšiais susipynusių žmonių „kelmas“...

Kai tik sudariau giminės genealoginį medį, supratau ir kitą dalyką: sujungus žmones popieriuje, atsinaujina ir nutrūkęs giminių bendravimas, jų ratas pamažu plečiasi. Atsiranda vis naujų giminių, nes užaugo nauja karta, su kuria dar nespėjau asmeniškai susipažinti.

Tarp Rundžių anūkų ir proanūkių esama ir visiems žinomų anykštėnų. Vienas jų – buvęs Anykščių rajono meras Alvydas Gervinskas, kurio prosenelė Kotryna Šlikaitė gimė ir gyveno Rundžiuose. Nepaprasta šiluma užlieja širdį, kai suvedu po 20-30 metų nebendravusius žmones ir matau, kaip jiems to ryšio reikėjo, tik vis neužtekdavo ryžto ar laiko.

Rundžiai neišvengė kraupių tragedijų. 1901 m. sudegė visa ulyčia - taip pas mus vadina kaimą - su visomis 28 gryčiomis ir turtu. Tačiau kaimas atsistatė, kaip Feniksas prisikėlė iš pelenų. Tikiuosi, kad dabar mano gimtinė nebeišnyks iš žemėlapių, nors buvo visai ties išnykimo riba.

Gal, sakau, mano patirtis apmąstant, renkant ir užrašant Rundžių kaimo istoriją galėtų praversti kitiems, pasišovusiems įamžinti savo kaimą? Kokias temas liečiu, kaip jas apibūdinti, kokia informacija, mano nuomone, žinotina būsimajam tokių istorijų autoriui? Taigi - mano kelias į Rundžių kaimo istoriją:

Rundžiai – Aukštaitijos dalelė

Pagal etnografinių Lietuvos regionų etnokultūrinio paveldo zonas Rundžių kaimas priklauso Aukštaitijos etnografiniam regionui, yra Kalvotosios Aukštaitijos paveldo zonoje ir priklauso rytų aukštaičiams. Vietovardžiai.

Geografiniai duomenys. Kurklių seniūnijai priklausantis Rundžių (Rundzhyay, Rundze, Rundzių, Rundzie, Rundle) kaimas, vadinamas ulyčia, įsikūręs 55° 19' 0.12" šiaurės platumos ir 24° 58' 59.88" rytų ilgumos, reljefas kalvotas, pakilęs apie 130 metrų virš jūros lygio.

Žemaitkiemio parapija. Visi Rundžių kaimo gimę žmonės buvo krikštijami Žemaitkiemio bažnyčioje. Šioje bažnyčioje jiems buvo ir paskutinis sustojimas išeinant į negrįžtamą

kelionę Anapus, išskirtinė šios bažnyčios statybos istorija.

Susisiekimas. Infomacija apie senąjį Peterburgo-Varšuvos kelią bei susisiekimą su Ukmerge, per kurią ėjo keliai į Anykščius, Kauną, Vilnių.

Rundžių kaimo šnektai. „Tas, kuris nori žinoti, kaip kalbėjo mūsų proseneliai, turi atvažiuoti pasiklausti, kaip kalba lietuvius valstietis“, – XX a. pradžioje kalbėjo garsus prancūzų kalbininkas Antuanas Mejė (*Antoine Meillet*), taip apibūdindamas lietuvių kalbos archaiškumą. Rundžių kaimo žmonių kalba priklauso rytų aukštaičių tarnei, anykštėnų šnektai ir puntininkų tarmių grupei. Rundžiuose naudojamų tarmiškų žodžių žodynelis.

Gyventojai. Žmonių, gimusių ir (ar) augusių Rundžiuose, pavardžių sąrašas. Rundžių kaimo atžalos, bet gimę kitur. Pravardės

Namų statybos savitumai. Bendri bruožai tuometiniams kaimams, tik patikslinant, kas kokius trobesius turėjo – medinius ar molinius, kaip jie buvo įrengti, kaip pas mus vadinami.

Mokslas. Spaudos draudimo metai ir vėlesni laikai, kur kaimiečiai mokėsi, kas ką pasiekė.

Gydymas. Kas iš vietinių mokėjo gydyti, užkalbėti, ką iš Ukmergės parsiveždavo tarpukariu, kokius vargus vargo, kai reikėjo važiuoti pas Anykščių gydytojus.

Meteororitų lietus. Pasakojimas apie Žemaitkiemio meteoritą.

Buitis, darbai, papročiai. Apie verpimą, audimą, skalbimą, aprangą, siuvimą, šienapjūtę, rugiapjūtę, rūkymą, girtuoklystę, šokius, gėlių darželius ir kitas kaimo buities įdomybes.

Valgio gaminimo ypatumai. Apie duonos kepimą, būdingus daugumai rundžiečių kasdienius ar šventinius patiekalus.

Žmonių tarpusavio santykiai. Istorijos apie smulkius, bet gerus vietos žmonių bendravimo ypatumus bei nutikimus.

Krikštynos, vestuvės. Kas ir iš kur atėjo už kuriom ar į marčias į Rundžius, kas kitur nutekėjo, kas buvo pribuvėjomis, kaip vykdavo vestuvės ir kitos šeimos apeigos.

Raudondvaryje gyvenanti, bet Rundžių kaimo dvasia alsuojanti Albina Šlikaitė-Stravinskienė.

Nuotrauka iš asm.albumo

Religinės šventės ir papročiai. Mojavos, Kryžiavonės, atlaidai, kalėdojimas, įvesdinimas, Kalėdos, Velykos ir kitos šventės.

Kapinės, laidotuvės. Apie Rundžių ir Žemaitkiemio kapines, numarinimą, šarvojimą, palydėjimą, giedorius.

Kaimo nelaimės. Gaisrai, paskendimai, savijudybės, avarijos.

Šis bei tas. Prekyba, ryšiai, senosios turkaus kainos, įvairūs nutikimai ir juokingos istorijos.

„Kalba Amerikos balsas iš Vašingtono“. Apie radijo trukdžius ir apskritai radijo aparatus Rundžiuose.

Rundžių kaimo raida. Rėžinė žemdirbystė, ganiava, gyvulių veislės, naktigonė.

Išsiskirstymas į vienkiemius. Kaip, po kiek išsidalino žemė, kaip įsikūrė vienkiemiuose, kiek ko pasėdavo ir prikuldavo. Karo ir pokario laikai. Trėmimai į Sibirą ir sugrįžimai.

Kaimas kolūkinės santvarkos metais. Susikūrimas, kas priduo ta kolūkiui, darbas kolūkyje. Melioracija ir elektrifikacija.

Po 1991 metų...

Žymesnės Rundžių kaimo atžalos. Artimiausios lankytinos vietos. Rundžiečių kūryba.

POSĖDIS BAIGĖSI IŠSKIRTINIŲ KONCERTU

Vasario 23 dieną Anykščiuose įvyko išplėstinis PAB valdybos posėdis. Valdybos pirmininko pavaduotojais išrinkti Rita Virbaliėnė (Vilnius) ir Tautvydas Kontrimavičius (Anykščiai). Patvirtinta „Pasaulio anykštėno“ redakcinė grupė, o patį laikraštį nuspręsta bent kol kas dalinti kaip švietėjišką labdarą. T.Kontrimavičius supažindino su bendrijos internetinės svetainės www.anykstenai.lt veikla bei problemomis. Anykščių kolegijos narys V.Bernatavičius informavo apie numatomą verslininkų nominaciją už Anykščių vardo garsinimą. Atsak. sekretoriaus R.Vanago nuomone, bendrija neturėtų konkuruoti renginiais su kitomis kultūros įstaigomis, o dirbtų gal net tokį pastebimą, tačiau nuolatinį darbą pasitelkiant visų anykštėnų pajėgas. L.Fergizas siūlė drąsiau pasinaudoti interneto galimybėmis, pasigedo veiklos, patrauklios jaunimui; I.Andrukaitienės ir B.Lukaitienės nuomone, kaip tik iš jaunimo ir laukiama „idėjų banko“, šviežio turinio.

Pasibaigus posėdžiui, dauguma jo dalyvių patraukė į koplyčią, kur vyko jubiliejinis buvusios anykštėnės, pianistės ir profesorės Gražinos Ručytės-Landsbergienės koncertas. Jubiliejinis, nes lygiai prieš 70 metų šešiametė Gražinutė Vasario 16-osios minėjime Anykščiuose pirmąsyk paskambino pianinu... Koncertą vedė pianistės dukterė muzikologė Birutė Landsbergytė-Cechanavičienė. Sausakimšoje salėje netrūko geros muzikos, šiltų emocijų, pagarbos ir padėkos kupinų žodžių, sveikinimų ir linkėjimų, o prof. V.Landsbergis netgi padeklamavo savo žmonai skirtą eilėrašį...

PA INF.

ANYKŠČIAI PARYŽIUJE

Rimantas Vanagas

Pabaiga. Pradžia - Nr.1

ŽINGSNIS Į „MEDUOLINĮ“ VAKAR

...Gaivų saulėtą rytą žingsniuojame bulvaru *de Courcelles*, kurio pastate Nr.22 įsikūrusi Lietuvos ambasada. Laiko pakankamai, tad prisėdę ant suoliuko gurkšnojame kavą, dairomės į vitrinas, reklamas, praeivius. Akis užkliūna už senoviškos slaviškos raidės „jatj“, kitapus gatvės prikabinotos prie žodžio „gastronom“. Nugali smalsumas, ir... netrukus ranka jau veria parduotuvės duris!

Viduje absoliuti tylą, nė vieno pirkėjo. Žvilgtkairėn, dešinėn - ir netikėtai atgema primirštas pasaulis, primenantis Maskvą ar Leningradą prieš 20 metų! Lentynose - savotiška sausainių, meduolių, arbatos, alaus, šprotų, „forminės“ duonos mišrainė; ir kaip vainikas - spindintys degtinės „Stoličnaja“, „Moskovskaja“, „Ržanaja“ butelių kakliukai...

Pardavėja šneki kaip tikra rusė, karoliai raudoni, tik sijonas ir kojinės juodos. Po valandžiukės mes jau žinome, kad pašnekovė atvažiavusi iš Saratovo, gastronomo savininkas armėnas, algos menkos, degtinė vežama ne tik iš Rusijos, bet ir iš Vokietijos gamyklų. Senieji Paryžiaus rusai, buvusios aristokratijos likučiai, laikosi atokiai nuo naujųjų, paprastai per šventes buriasi prie cerkvės.

- Ar gerai čia jaučiatės, nesiligit namų, nenorit grįžti Rusijon?

- Nnee... - moteris droviai nusišypso. - Jau 12 metų Paryžiuje, ką parvažiavusi randu? Nors Maskva labai pasikeitusi, pasipuošusi, modernus centras palindęs po žeme, joje viskas brangiau nei Paryžiuje... Brolis - docentas Saratove, laksto po kelis darbus, bet verčiasi sunkiai. Įsijungiu televizorių - o ten tokie grubūs juokeliai, kalba netaisyklinga, laidos primityvios. Gėda žiūrėti! Čia, Paryžiuje, rusiškų laidų nežiūriu dar ir todėl, kad už jas reiktų papildomai mokėti. Pripratus prie prancūziškos kultūros, bendravimo subtilybių, daug kas Rusijoje tiesiog erzina. Išvažiavę iš tėvynės, rusai nebenori sugrįžti, net prisipažinti kas esą, jaučiasi lyg išduoti, apgauti saviškių. Prancūzai rusus vertina gana palankiai, na, bent jau geriau nei arabus, nors nesunku pajusti, kad į kitataučius žiūri lyg nuo kalniuko...

Klausinėju apie rusus, o minty - lietuviai, mūsų liūdesys ir džiaugsmas, mūsų „krištolinė“ viltis, kad Lietuva neišsilakstys, neišsiskirstys po svetimus laukus, fermas,

Visas pasaulis skuba prie garsiosios Luvro piramidės; skubame ir mes...

didmiesčius...

- Ačiū, - atsisveikiname, - buvo malonu. Mūsų jau laukia ambasadoje.

- Kokioj... ambasadoj?! - užsikerta moteris, ir aš vos susilaikau nesukikėnęs: Viešpatie, koks pažįstamas tas nemlmas jausmas! Įtarumas, sumišęs su nuolatine baime išsitarti, nes jei nuklausys pikta ausis, turėsi nemalonumų per „valdiškus namus“... Kokia laimė, kad varstome pasaulio koridorius tegu ir apykiaurėm kišenėm, bet - laisvi!

- Lietuvos. Likimo ironija: ji už poros šimtų metrų nuo jūsiškės, kuri prieš karą, beje, priklausė mums...

- O aš iš pradžių pamaniau, kad jūs vokiečiai... Esu buvusi Vilniuje, pamenu smailą raudonų plytų bažnyčią...

Įspūdis toks, lyg užvertume duris į rūsį, dar vadinamą vakarykšte diena.

LIETUVOS SALOJE

Kiekvienos šalies ambasada - trupinėlis tos šalies. Mums rūpintis namas niekuo neišsiskiria iš kitų, bet kai atsiduriame už metalinių vartų miniatiūriname kiemelyje su smailu bokšteliu... Pasaka, Oskaro Milašiaus prancūziškai perpasakota lietuviška pasaka! Gražu, jauku ir gera... Šių įspūdingų namų šeimininkas JE ambasadorius Giedrius Čekuolis aprodos sales, kabinetus, erdvius prieškambarius. Ir kai sutūpiame ant minkštų krėslų ir sofos, o diktofonas pradeda suktis, neištveriu:

- Nieko sau! Čia gi aristokratų mėnės!

- Pastatas iš tiesų neprastas. Ir jo istorija įdomi, - patenkintas dėsto ambasadorius. - Jame gyvena garsus kompozitorius Ernestas Šosonas, jį ateidavo ir Gabrielis Fore, Paryžiaus konservatorijos profesorius, operų, dainų, kamerinės muzikos autorius. Ir Klodas Debisi... Matėte - ant sienos jiems skirta atminimo lenta.

- Gaila, bet nei italai, nei prancūzai neiškraptė rusų iš prieškarinio Lietuvos ambasadų...

- Šią problemą vaizdžiai apibūdino

tuometinis Prancūzijos prezidentas Žakas Širakas: situacija nemaloni, mūsų santykiuose su Lietuva esama trinties, turim iškratyt tą akmenėlį iš bato! Ir iškratė... Šį pastatą nupirkom 2001 metais už prancūzų duotą kompensaciją. Tiesa, tų pinigų neužteko, Lietuva pridėjo. Ambasadą per kelerius metus atsiremontavo patys lietuviai. Čia pat pamainom gyvena 25 mūsų stybininkai, virėjas kasdien už mūsų sumestus pinigus gamindavo visiems valgyti. Iš Lietuvos buvo atvežtos ir grindinio plytelės, ir vartai, ir statybinės medžiagos... Dabar nuo kanalizacijos iki lubų viskas lietuviška, Lietuvos sala Paryžiuje! Bandėm išsaugoti originalius židinius, dalį parketo, apsilupinęjusius XVIII-XIX amžiaus veidrodžius. Užtat dabar mums negėda bet ką priimti, jau nebesiskiriam nuo kitų šalių ambasadų! „Stovinčiam priėmimui“ galim kviešti 350-400 žmonių. Latviai mums pavydi, estai nusipirko naują ambasadą, bet perpus mažesnę. Na, o apie senosios, prieškarinės ambasados darbą jums daugiau papasakotų pirmojo Lietuvos pasiuntinio Prancūzijoje Petro Klimo sūnus Petras, jis renka visa, kas susiję su prieškarinio ambasada ir lietuviais...

Mums, anykštėnams, neprošal žinoti, kad vienas žymiausių tarpukario Lietuvos diplomatų Petras Klimas buvo tiesiogiai susijęs su Anykščių kraštu: vedęs Bronę Mėginaitę, Juozo Tumo-Vaižganto sesers Severijos dukrą, bičiuliavosi ir su pačiu Vaižgantu... Bet klausimas platesnis: kaip Prancūzijoje jaučiasi šandieniniai emigrantai iš Lietuvos?

- Lietuvių Prancūzijoje palyginti nedaug, apie 4 tūkstančius. Du trečdaliai emigrantų - senieji. Jie turi namus Lietuvoje, o čia atvažiuoja, kai Lietuvoje šalta, sniegas. Nieko smerktina tokiame elgesy nematau, galima tik pavydėt, su Lietuva ryšių jie nenutraukę. Ir apskritai: jei emigrantai neišsižada savo tėvynės, gimtosios kalbos, puoselėja ir populiarina savo krašto tradicijas, didžiuojasi Lietuva, jie ne tiek savanoriai tremtiniai ar atskalūnai, kiek savo šalies ambasadoriai...

O kas gi tie „naujalietuviai“ - atsitiktiniai žmonės ar daugiau specialistai? Bet kuriuo atveju - jauni žmonės. Prancūzams labai patinka lietuvaitės, jos išteka ir atvažiuoja čia; „vis per tą meilę“ yra atvažiuavę ir vaikinų. Turim keletą įžymių menininkų, tokių, kaip muzikologas Giedrius Gapšys, pianistės Mūza Rubackytė ir Lijana Baronaitė - atsikėlė čia ištekėjusios už prancūzų. Atvykta medikų, tačiau ne totalinė banga. Ir daržus ravinčių Prancūzijoje ne tiek, kiek Ispanijoje.

Prancūzija didelė, lietuviai gyvena joje išsibarstę, ne kaip Airijoje ar Anglijoje. Dirba paprastai viešbučiuose, restoranuose, ligoninėse. Organizuočiausi bus bene Marselio lietuviai, ten pakliuvęs aktyvesnis tautietis randa užuovėją, kultūrinės veiklos galimybę. Paryžiuje veikia senoji lietuvių organizacija, pabėgėlių, tarp jų tik keletas jaunesnių. Lietuviškon mokyklon į pamokas susirenka iki 15 vaikų...

- „Kaimynė“ rusė sakė, kad prancūzai į emigrantus žiūri kiek iš aukšto. Ar tai tinka ir lietuviams?

- Prancūzai gyvena uždarai, jų modelis kitoks nei kaimynų anglosaksų. Na, jeigu labai reiks, prancūzai įsileis tave į savo ratą, bet šiaip gana arogantiški, nagrinėja užsienietį pro padidinamąjį stiklą. Kai prancūziškai moki, lengviau priima ir labiau apsidžiaugia, bet kartu lyg ir privengia.

Šiaip prancūzai lietuvių per daug neišskiria, jie vienodai prisibijo visų naujų europiečių - lenkų, rusų ir kt. Priežastys suprantamos: mato, kad atvykėliai darbštesni už vietinius, todėl gali išstumti juos iš darbo vietų ir pabloginti jų gyvenimą. O prancūzai tikrai neblogai gyvena: politinė, ekonominė, socialinė ir kultūrinė sistemos veikia gana stabiliai, jie ramūs dėl ateities, tvarkos pakanka. Ramybė tikriausiai plaukia iš to, kad jie paprasčiausiai nepervargsta: 35 darbo valandų savaitė, susitaupe laisvų dienų, išvis neina kokią savaitę į darbą - atostogauja. Kada bepažiūrėtum, vis jiems atostogos ir atostogos: Kalėdų, slidinėjimo, pavasario...

Kalbėdamiesi su rytų šalių diplomatais, emigrantais, prancūzai mėgsta tokį palyginimą. Mūsų lėktuvas, sako, jau pakilęs, skrenda automatinio režimu, salone galim sau leisti ir papflirtuoti su stiuardėsėmis, išgert vyno - jokių problemų. O jūs, sako, dar tik kylate, jums reikia daugiau žibalo!

- Būčiau nesuprastas skaitytojų, jei nepaklausčiau, koks gi Lietuvos įvaizdis Prancūzijoje?

- Šviesioji pusė - lietuvių bendruomenės 60-metis (įregistruota 1947 m.), buvo iškilmės ambasadoj, vėliau bažnyčioj. Tačiau devyni dešimtadaliai Lietuvos piliečių į mus kreipiasi tada, kai nutinka kas nors negerai: pamesti dokumentai, apie 60 lietuvių sėdi kalėjimuose. Kas spaudos pirmuosiuose

Už šių niekuo neišsiskiriančių sienų prasideda Lietuvos sala Paryžiuje, žavi kaip Oskaro Milašiaus perpasakota lietuviška pasaka

Autoriaus nuotr.

puslapiuose? Vagystės, gaisrai, žudynės ir kt. „Pagarsėjo“ dviratininkas Raimondas Rumšas: prancūzų teismas turėjo visus įkalčius prieš jį, mūsų konsulas buvo priremtas prie sienos. Dėmė! Kita plataus rezonanso susilaukusi tema - kai lietuvių nusikaltėlių grupė vogė valčių motorus, valtis. Čia gi Kanai, Viduržemio jūros pakrantė, valčių ir jachtų su brangiais „Yamaha“ varikliais - tūkstančiai. Tai lietuviukai su sunkvežimiais atvažiuoja, susikrauna valtis ar variklius ir išvažiuoja... Tada lietuviai labai pakenkė savo šalies įvaizdžiui. O bene garsiausiai Lietuvos vardas Prancūzijoje nuskambėjo tada, kai Vilniuje roko muzikantas Bertranas Kanta nužudė aktorę Mari Trentinjan. Ne, prancūzai nekeiksnajo lietuvių, kad jie blogi, užtat televizijos diktoriai išmoko taisyklingai ištart žodžius „Vilnius“, „Lietuva“...

- Prieš 70 metų anykštėną Antaną Vienuolį-Žukauską didžiai sukrėtė Pasaulinė paroda, vykusi Šalo rūmuose, Lietuvos ekspozicija. Kaip mes dabar garsiname Lietuvą?

- Paryžių jau baigėsi tie globalinių parodų laikai. Bet dažnai rengiamos tarptautinės teminės parodos - turizmo, žemės ūkio ir kt. Kai lietuviai jose dalyvauja, gėdos tikrai nebūna. Aš pats keletis metų užsiiminėjau tom parodom. Iš pradžių būdavo tik kuklūs stendeliai, tarp dalyvių atsirasdavo ir pakaušusiu - mač, nuo sovietmečio buvo įsigalėjusi taisyklė, kad komandiruotėj ne nuodėmė atsipalaiduoti, pasilinksinti... Dabartinės parodos - gražu žiūrėt, ir turinys, ir pateikimas. Jau išmokom, jau galim! Firmos perkasi stendus, kainuojančius šimtus tūkstančių eurų. Pristatymui - specialios komandos, vaikinai jau matę pasaulio - susišukavę, briliantinas ir t.t., tik prancūzų kalba gal kai kada šlubuoja, užtat angliškai - jokios bėdos.

Patys savininkai laksto, apipavidalinimas nuostabus, dešrytės kvepia, alutis putoja... Ir turizmas pristatomas jau prancūziškai, turim spalvotos literatūros ne tik apie Vilnių.

Mums nereikia panikuot, kad pasaulis mūsų nežino, nereiktų taip manyt ir būnant Lietuvoj. Esu įsitikinęs, kad greitai išgarsinti gali tik didžiulis skandalas ar pilietinis karas, bet ar to mums reikia? O tendencijos ir taip pozityvios: esam įtraukti į mokyklinės programas, kiekvieną rudenį ir pavasarį mūsų ambasadą užplūsta mokinukai: uždavė rašyt apie Lietuvą! Moko prancūziukus tų dalykų jau nuo kokių 7-9 metų. Taigi esama bendros informacijos, pažinimo per istorijos, geografijos pamokas. Ateity, manau, būsim tiek pat žinomi, kiek danai, švedai, suomiai. Auga turizmas. Daugelis jau girdėjo, kad yra toks malonus kampelis Europoj - Lituanie. O pinigų prancūzai turi. Svarbu, kad žinotų esminius dalykus. Kiekvieną pažadinus iš miego ir staiga paklausus apie kurią šalį - įdomu, ką pasakytų? Buvo toks specialus tyrimas: 67 proc. vokiečių nieko nežinojo apie Lietuvos užsienio politiką. Du trečdaliai prancūzų, manau, pasakytų, kad Lietuva yra ES narė, tačiau kokia partija valdo - ne. Bet ar mūsų piliečiai pasakytų, kas valdžioj, tarkim, Olandijoje? Tad nenuostabu, jei prancūzai nežinos, kas valdo Belgiją ar Daniją...

Kad jau ir Paryžiuje yra tokia Lietuva, dar kartą įsitikiname vėl atsidūrę gatvėje ir atsisukę į Trispalvę. Romiai plevėsuoja sau kiekvieną dieną, skleidžia lietuviškas spalvas, skelbia žinią pasauliui apie mūsų šalies laisvę - ir papūskit, kaip sakoma, į akį!

Autoriaus P.S. Tai, ką skaitėte PA 1-3 numeriuose, buvo spaudai ruošiamos knygos pradžia.

VARDAI IR DATOS

KOVAS

2 diena:

Prieš 120 metų Griežionėlių k. (Anykščių r.) gimė vaikų rašytoja poetė ir prozininkė, dramaturgė, dailininkė **Aldona DIDŽIULYTĖ-KAZANA VIČIENĖ** (m.1968).

3 d.:

Sukanka 105 metai, kai Gikonų k. (Skiemonių sen.) gimė mokslininkas tiflopedagogas, aklųjų visuomenininkas ir kraštotyrininkas **Kazimieras AUGULIS** (m.1981).

Prieš 85 metus Meldučių k. (Debeikių sen.) gimė **Kazimieras ŠUKYS**, gydytojas. Baigė Utenos gimnaziją, Liudvigo ir Maksimiljano universitetą Miunchene. Atvykęs į JAV, stažavosi Niujorko ligoninėje, vertėsi privačia vidaus ligų gydytojo praktika.

10 d.:

Sukanka 65 metai, kai Vaišviliškių k. (Anykščių r.) gimė biomedicinos mokslų daktaras, docentas, miškininkas **Rimvydas GABRILAVIČIUS**. Baigė Anykščių J.Biliūno vidurinę mokyklą, Žemės ūkio akademiją. Lietuvos miškų instituto Miško genetikos ir atkūrimo skyriaus vedėjas, Baltijos šalių selekcininkų tarybos, kitų tarybų bei komitetų narys, dėsto miškininkams Lietuvos žemės ūkio akademijoje.

Prieš 75 metus Gilvydžių k. (Viešintų sen.) gimė **Malvina MEŠKAUSKIENĖ**, ekonomistė, socialinių mokslų daktarė. Dirbo Ekonomikos institute vyr. moksline bendradarbe. Parašė knygas: „Lietuvos padėtis I pasaulinio karo išvakarėse (1900-1913)“, „Lietuvos pramonė ikisocialistiniu laikotarpiu“ (bendraautorė), „Lietuvos pramonė socializmo laikotarpiu“ (bendraautorė) ir kt.

30 d. Sukanka 80 metų, kai Piktagalyje (Anykščių r.) gimė inžinierius miškininkas **Povilas BALIŪNAS**. Baigė Žemės ūkio akademiją. Nuo 1951 m. gyvena ir dirba Vilniuje, kelis dešimtmečius kūrė ir formavo žaliąjį šalies sostinės peizažą. Už sėkmingus apželdinimo sprendimus apdovanotas Liaudies ūkio pasiekimų parodų aukso medaliais.

Parengta pagal PAB internetinę svetainę www.anykstenai.lt ir L. ir S. Didžiuliy bibliotekos duomenis

Dramatiškose kryžkelėse

Aldona Didžiulytė-Kazanavičienė (kairėje) su Salomėja Nėrimi prie Kauno geležinkelio stoties. 1939 m.

Nuotrauka iš A.Baranausko ir A.Vienulio-Žukausko memorialinio muziejaus fondų

Vygandas Račkaitis

Aldona DIDŽIULYTĖ-KAZANA VIČIENĖ buvo aštuntas ir jauniausias Stanislovo ir Liudvikos Didžiulių vaikas. Aldonos krikštatėvis bibliografas ir literatūros istorikas, Peterburgo viešosios bibliotekos darbuotojas Silvestras Baltramaitis, Liudvikos Didžiulienės pamaloningas skilandžiu, dešromis ir kitais gardėšiais, prikalbino ją, kaip gerą šeimininkę, parašyti kulinarijos knygą. Taip atsirado pirmoji lietuviška kulinarijos knyga „Lietuvos gospadinė arba kaip sunaudoti Dievo dovanas“. Ši šeimininkėms labai reikalinga knyga susilaukė net kelių laidų. Išgarsino L. Didžiulienę kaip Lietuvos gospadinę.

Jauniausioji Didžiulių duktė Aldona, kaip ir jos vyresnieji broliai, seserys, augo tokioje aplinkoje, kur meilė gimtajai kalbai, knygai, tautinės savimonei ugdytas buvo ne tik gražūs žodžiai, bet ir gyvenimo prasmė. Dar būdama Mintaujos gimnazijos moksleivė Aldona užrašinėjo tautosaką, daug skaitė, aktyviai dalyvavo moksleivių kuopelėse, įvairiuose spektakliuose, ėmė bendradarbiauti spaudoje. Kaip ir dauguma to meto jaunimo buvo susižavėjusi revoliuciniais šūkiiais, tai siejo su tautiniu judėjimu, į kurį buvo įsitraukę broliai, tėvas.

Baigusi gimnaziją Aldona Didžiulytė mokytojavo privačiose grafo Zubovo mokyklose, paskiau studijavo Maskvoje A.L.Šaniavskio liaudies universiteto Aukštuosiuose moterų kursuose, lankė ir medicinos seserų kursus. Grįžusi į Lietuvą, ištekėjusi už tapytojo Antano Kazanavičiaus, vėl dirbo mokytoja, dėstė Panevėžio mokytojų seminarijoje, lankė J.Zikaro dailės studiją. Panevėžyje susipažino su Salomėja Nėrimi.

Aldona Kazanavičienė savo gyvenimo kelyje neretai atsidurdavo kryžkelėje: socializmo idėjos ir tautiškumas, literatūra ir dailė. Vis dėlto daugiausia ji pasiekė literatūros srityje. Rašė eilėraščius, scenos vaizdelius, apsakymus. Išleido keliolika knygelių vaikams, kur vyrauja gamtos motyvai, bet vėlesnėje kūryboje vis labiau ryškėja socialistinės idėjos.

Po karo Aldona Kazanavičienė dirbo Lietuvos Mokslų Akademijos bibliotekoje. Mirė sulaukusi savo 80-mečio. Paliko atsiminimus apie Didžiulių šeimą, išsaugojo daug laiškų, rankraščių, kuriuos perdavė bibliotekai. Grįždama prisiminimais į savo vaikystę rašė: „Ypač išliko atminty motinos dainuojamos dainos, meilė prislėgtai Tėvynei, meilė nuvargintai liaudžiai, siekimas visko, kas aukšta, kilnu“.

Siekimas to, kas aukšta, kilnu, gražu, buvo visos Didžiulių šeimos imperatyvas.

Siekimas to, kas aukšta, kilnu, gražu, buvo visos Didžiulių šeimos imperatyvas.

SEZAMAI, ATSIVERK!

(atsakymai į PA Nr. 1 klausimus, kurie yra ir www.anykstenai.lt)

Ignė Rotautaitė

VEIKLA MOKO GYVENTI...

Anykščiuose veiklos vaikams tikrai netrūksta. Be daugybės būrelių mokyklose, mieste veikia dar daugiau užsiėmimų. Neseniai įsikūrė Jaunimo verslumo centras.

Kultūros centre veikia istorinio šokio studija „Baltoji pavana“, tautinių šokių kolektyvai: „Gojelis“, „Saulašarė“, „Vijurkas“, ansamblis „Gojus“, merginų šiuolaikinio šokio trupė „Vija“, sportinių šokių mėgėjai, susibūrę į „Verpetą“. Čia repetuoja ir pramoginės muzikos grupė „Tabalai“, „Puella“.

Muzikos paslaptis galima atskleisti muzikos mokykloje, o menų pasaulį padės suvokti dailės mokykla. Taip pat mieste veikia daugybė klubų: Jaunųjų muziejinių klubas, slidinėjimo klubas „Viesulas“, motociklų sporto klubas „Uralis“, sunkiosios atletikos klubas „Heraklis“, aikido klubas, žirginio sporto klubas „Akela“, sportinių šokių kolektyvas „Saltus“, krepšinio klubai ir daug kitų...

Dažniausiai į būrelius ateina dar visi maži, nieko nemokantys ir nedrąšūs vaikučiai, tačiau tvirtai pasiryžę šokti, dainuoti arba muzikuoti. Kartais tas ryžtas greit išgaruoja, pritrūksta valios arba draugai atkalba, o gal ir gerai, nes lieka patys išstvermingiausi. Kadangi daug jaunųjų anykštėnų lanko užklausinio ugdymo būrelius, tai drąsiai galima pasakyti, kad visi tie užsiėmimai vykdo ir prevencinį darbą. Vaikai nesišlaisto gatvėmis, turi kasdienį tikslą. Nors ir ne visi jie taps profesionalais, tačiau, būdami bendraminčių kolektyve, išmoks bendravimo kultūros, lavins estetinį skonį.

Kalbant su kolektyvų vadovais teko girdėti, kad jaunimas vis labiau keičiasi, pastebi-

mai mažėja atsakomybės jausmas. Vadovai sakė, kad sunkiausias būna pereinamasis amžius, nes ilgą laiką šokę ar dainavę vaikai galėtų „sužibėti“, tačiau paauglystėj dažnai nuleidžia rankas ir nebelanko užsiėmimų.

Betgi tiesa tokia: jei atsiliksime nuo gyvenimo tempo, liksime pralaimėtojai!..

xxx

1. Labiausiai Anykščius garsina gamta. Žavus kampelis! Tik labai jau apterštas, ypač paupiai, pamiškės.

2. Mums daug kas pavydi – paminklų, renginių, kraštą garsinančių meno kolektyvų ir pavienių žmonių, tik mes patys niekaip neišmokstam džiaugtis, įvertinti tai, ką turim.

3. Žinoma, lengviausia už valdiškus pinigų samdytis garsius menininkus, bet kodėl saviškiai turi eiti giedodami po laidotuves, kad papildomą litą užsidirbtų? Lygiuotis į profesionalų meną reikia, bet žeminti, skriausti savų talentų – nevalia!

4. Nemaža dalis Anykščių verslininkų negaili paramos kultūrai. Nesipučia prieš skurdžiau besiverčiančius, o tai jau gražu, sveikintina!

5. Kasdienybė nušvistų, jei žmonės vertintume ne pagal kalbas ar partinę priklausomybę, o pagal darbus. Ne tiek jau daug turime specialistų, kraštui besiaukojančių patriotų, kad jais švaistytumės, kaltume prie kryžiaus už kokią nors silpnąbę ar netyčia išsprūdusį žodį.

6. Spauda netrykšta gerais norais. Daugiau nemėilės ir nepagarbos šalia esančiam. Prisiskaitęs kartais net pagalvoji, kad visur vien sukčiai, savanaudžiai, menkystos – savivaldybė, ligoninė, kultūros įstaigose, kiekvienam žingsny. Iš tiesų taip nėra. Žmogus iš spaudos dažnai laukia objektyvios informacijos, paaiškinimo ar moralinės paramos, o jam intrigos dėlei - kuoka galvon!..

10. Mokytojai, bibliotekininkai, muziejaininkai į baseiną nevaikšto, nebent kas iš di-

delės bėdos, daktarų prigąsdintas, – smarkiai per brangu! Juo labiau, kad reikia mokėti už absoliučiai visas paslaugas, nors naudojiesi gal tik viena jų. Negi negalima surasti kokios išeities, kad ir eilinis anykštėnas galėtų pasidžiaugti šalia esančiu baseinu?..

P.K. (redakcijai autorius žinomas)

BALANDŽIO MĖNESIO RENGINIAI Kultūros centras

8 d. 18 val. K.Smorigino režisuotas spektaklis „Melo detektorius“.

19 d. 11 val. Kun. St.Ylos jubiliejui skirta prisiminimų popietė.

22 d. 12 val. Keistuolių teatro spektaklis vaikams „Nepaprasto orkestro koncertas“.

23 d. 16 val. Jurginių šventė „Bunda žemė ir mes su ja“.

24 d. 18 val. Panevėžio J.Miltinio teatro spektaklis „Figaro vedybos“. Siuzanos vaidmenyje – Toma Razmisliavičiūtė.

30 d. 18 val. Šventinis koncertas, skirtas Motinos dienai „Kai meilė turi kilnią mintį“. Balandžio mėn. prasideda seniūnijų kultūros dienų renginiai.

L. ir S. Didžiulių viešoji biblioteka

Balandžio mėnesį bibliotekos salėje - Dangiros Pyragaitės ir Andriaus Rozanovo keramikos darbų paroda.

2 d. 17 val. Susitikimas su poete, S.Nėries premijos laureate Dalia Jazukevičiūte. Nacionalinės Lietuvos bibliotekų savaitės renginiai:

21 d. 17 val. Susitikimas su keramikos darbų parodos autoriais Dangira Pyragaitė ir Andriumi Rozanovu.

22-23 d. Vaikų dienos su poete Zita Gaižauskaite bibliobuse kaimuose ir teatralizuotas „Teatriuko“ knygų pristatymas.

24 d. 17.30 val. Anykščių muzikos mokyklos salėje vakaras su žurnaliste, rašytoja Laima Lavaste ir aktoriumi Romu Ramanausku.

25 d. 14 val. Bibliotekos salėje viktorina konkursas moksleiviams „Žodžių mūšis“.

Koplyčia

12 d. 17 val. Vilniaus Dailės Akademijos studentų restauratorių-tapytojų tapybos darbų parodos „Tarp ankščiau ir šiandien“ atidarymas (veiks iki 23 d.).

12 d. 18 val. Muzikinė programa „Tobulybės nostalgija ir du didieji Europos siužetai: Don Kichotas, Don Žuanas“. Programą veda prof. Leonidas Donskis. Atlikėjai: Giedrius Prunskus (baritonas), Lina Krėpštaitė (fortepijonas)

24 d. 16 val. Pasvalio muzikos mokyklos dailės skyriaus absolventų keramikos, kompozicijos ir tapybos darbų parodos atidarymas (veiks iki gegužės 9 d.).

29 d. 17 val. Kauno J.Naujaliao gimnazijos moksleivių koncertas Motinos dienai.

Kūrybos ir dailės mokykla

23 d. 16 val. Edukacinis projektas „Lietuvos dailės istorijos eskizai“. Mokykloje paskaitą tema „Anykščių krašto mediniai religiniai paminklai“ skaitys dr. Jolanta Zabulytė.

P.S. Pasikeitus aplinkybėms, organizatoriai pasilieka teisę pakoreguoti renginių laiką.

Spalvingas Anykščių jaunimo verpetas...

Roberto Aleksiejūno nuotrauka

ANYKŠČIŲ KUNTAPLIS

„Anykščių kuntaplis“ kviečia mielus anykštėnus pasipasakoti savo nuotykius, patirtus bendraujant su kitais įvairių profesijų, charakterių, polinkių anykštėnais.

Pasufleruosime: tų nuotykių veikėjai galėtų būti, pvz., politikas Benvenutas Lingė, valdininkas Aristidas Kralikauskas, verslininkas Apolinaras Samata, žvejys Fabijonas Šelvys, poetė Aurelija Sonetė, žurnalistas Petras Ristas, mokytoja Angelė Šviesmėtė, režisierius Everestas Širmelis, autoremontininkas Jurgis Kniedė, muzikantas Linas Klavesinas, emigrantas Antony Shponka, bibliotekininkė Lilė Katalogaitė, santechnikas Bronius Čiaupinskas, medžiotojas Kazimieras Šratas bei kiti nemažiau garbūs bei svarbūs asmenys. Tinka visi įmanomi piešiniai, fotografuotiniai bei rašytiniai žanrai: feljetonas ir miniatiūra, laiškai ir karikatūra, anekdotas ir eilėraštis, pasakėčia ir pasaka, daina. Pageidavimas tik vienas: aktualu, šmaikštu ir linksma!

Kadangi savi marškiniai, kaip sakoma, arčiau kūno, šio projekto debutantu be konkurso (konkurencijos) tapo

Žurnalistas PETRAS RISTAS

GALIMYBĖS – NERIBOTOS!

- O vis dėlto teigus buvo rašytojas, išaukštinęs žmogų ir neišmatuojamas jo galimybes, net neįsėjamus rezervus! Kad ir neplačiai žengdamas, žingsnelis po žingsnelio, bet jei viena kryptim - kaip toli galima nueiti! – susižavėjęs pats sau tarė žurnalistas Petras Ristas, rūsyje suskaičiavęs išgerto alaus butelius.

TURGAUS DIALOGAS

Anykščių turguje prie žurnalisto P.Risto priėjo toks truputį įtartinas žmogėnas ir sako:

- Ar galiu tamstos paklausti?

Žurnalistas P.Ristas neramiai apsidairė.

- Na, tiek to... – pasiryžo. – Klauskit.

- Kaip suprast, - tęsė žmogėnas, - kodėl dabar visi tokie nepatenkinti? Anksčiau iš visų pusių priešai ėjo, galvas kalavijais kapojo, bet niekas nesiskundė: vaikus gimdė, žemę prakaitu laistė, tėvynę gynė ir mylėjo. O dabar? Vieni tik bėga kuo toliau nuo Lietuvos, o likę tik verkia, aimanuoja, tulžim spjaudosi... Atsiverti laikraštį, įsijungi televizorių – vidurius susuka, tik užsimerk – ir bėk į Naująją Gvinėją ar Zelandiją... Tai aš, sakau, ir paklausiu protingo žmogaus: kodėl taip yra?

Žurnalistas nukorė galvą:

- Joks laikraštis ir joks lietuvis neatsakys į šitą klausimą...

- Tai kas tada atsakys? Gal rabinas?

- Tai kad ir rabino, kaip žinote, Anykščiuose nebėra...

MĮSLĖ

Eina vidur dienos per miestelį, lyg ir negėręs, „žolės“ neprisirūkęs, bet vis kažko dairosi ir kaip zuikis zigzagais, zigzagais – mėto pėdas iš vienos gatvės

pusės į kitą; kas?

Atsakymas:

Tai žurnalistas Petras Ristas bando išvengti susitikimų su savo straipsnių herojais...

ŽURNALISTO P.RISTO MALDELĖ PRIEŠ UŽMIEGANT

...O, padaryk taip: tegu visos turgaus paskalos ir anonimų skundai, šmeižtai, įtarinėjimai, intrigos ir meilės kludiesiai plūsta tiesiai mano ausin; tegu vieni verslininkai moka man už tai, kad apie juos parašyčiau; tegu kiti moka už tai, kad apie juos nerašyčiau; tegu politikai kuo smarkiau nusišneka, pataikauja man ir bent prieš rinkimus duoda riebių užsakymų; tegu valdininkai tirta iš baimės, iš tiesių kelių suka į klystkelius, painiojasi savo žodžiuose bei darbuose; o skaitytojai tegu tik perka, perka, perka

Tokie Anykščiai dabar atrodo dailininkei ir režisierėi Rūtai SMALSKIENEI, apsigyvenusiai Prancūzijos Rivjeros kurorte Nicoje...

mano laikraštį ir už gryną pinigą laiko tai, kas jame parašyta!..

DIDŽIAUSIAS APSKRITYJE MELAGIS

Susitinka Petras Ristas seniai matytą poetę Aureliją Sonetę. Iš prigimties melancholiška, jautri kaip žiogo smuikelis ar pūliuojantis dantis, dabar ta vargšėlė išvis kažkokia išsibalansavus, nusisteke-nus. Petras ir klausia:

- Kaip laikaisi, panele Sonete? Ar nepleido tavęs mūza?

- Nieko gero... Eilėraščių niekam nebereikia...

- Tai kam tada rašai? Rašytojų sąjunga tau moka algą?

- Ne.

- Tai iš ko gyveni?

- Nežinau...

Petras Ristas užjaučiamai pakinkuoja galvą.

- Oi ir atsilikus tu nuo mūsų bėgančio, šuoliuojančio laiko! Braidai po pinigus kaip po lapus rudenį, o nematai! Reikia mokėt verstis... Ką, negalėtum sukurt kokios poemos apie, sakykim, slaptą klebono meilę? Arba skandalingo reportažo, kaip, tarkim, tave pagrobė ufonautai? Arba kaip koks nors bomžas šiukšlyne atrado lobį? Arba kaip ožka atsivedė ožiu-ką su trim galvomis ir trim uodegom?

- Tai kad... nieko panašaus nebuvo! Jeigu tokių nesąmonių prirašyčiau, mane žmonės apšauktų didžiausiu apskrityje melagiu!

Petro Risto dantys kandžiai blyksteli:

- Na ir kas? Mane seniai tokiu laiko! Bet aš ne tik beviltiškai neariu nosim žemės, nevaikštau tuščiom kišenėm - dar ir sodybėlę prie ežeriuko nusipirkau, ot!